

Конспект уроку № 136

Екологічні тренди та екологічні традиції в Україні

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode136

Вступ

Привіт! Це Анна, ваша вчителька української, з новим епізодом подкасту «Уроки української». Це подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Як справи? У мене все добре. **Хіба** зараз **листопад** і трохи холодно і темно. Якщо ви не знаєте, я зараз живу в Швеції, в Стокгольмі, і тут ще холодніше і ще темніше, ніж в Україні взимку. Але нічого, скоро Різдво, буде веселіше.

До речі, на українське Різдво, тобто на початку січня, я буду в Україні. І, мабуть, буду переважно у батьків, в Полонному, але також буду в Києві. Було б чудово організувати зустріч слухачів подкасту десь так 5 січня приблизно. Або просто я була б дуже рада зустрітися з вами, якщо ви будете в Україні в той час. Дайте мені знати!

Добре, а тепер перейдімо до теми уроку? Я вирішила розповісти вам щось про одне дуже актуальне питання. Питання екології. Бо зараз всі про це говорять, ну і це досить важливо, правда? Майбутнє **людства**?

Я подумала, що вам було б корисно знати певні слова, вирази українською мовою на тему зміни клімату.

Тому у цьому епізоді зробимо все **навпаки**. Спочатку я вам дам список корисних фраз про екологію, а потім поговоримо про те, які в Україні зараз є екологічні тренди, а також які у нас вже давно є екологічні традиції.

хіба́ — unless, except perhaps
листопа́д — 1) fall of leaves;
2) November

лю́дство — humankind

навпаки́ — contrary to,
inversely, contrariwise

Екологічні тренди та екологічні традиції в Україні

А тепер поговоримо про екологію та Україну. Як ви думаєте, як українці **ставляться** до екологічних проблем? Насправді в Україні не так багато говорять про екологію, як, наприклад, в інших європейських країнах.

ста́витися — to treat, to regard

Тому що, на жаль, в українців зараз є інші проблеми, про які треба думати. Це війна, економічні проблеми, **безробіття**... Тому це правда, що, наприклад, у нас не так багато екоактивістів чи екологічних організацій, у нас навіть немає в парламенті екологічної партії, і також у нас тільки починається сортування сміття. На жаль, поки що, у 2019 році, в Україні досить велика проблема зі сміттям, тому що у нас мало де є вторинна переробка сміття. І сортувати сміття досить проблематично, не завжди є можливість це робити.

То як, це означає, що в українців, як кажуть, «моя хата скраю — нічого не знаю»? Пам'ятаєте з епізоду про прислів'я та приказки? Моя хата скраю — нічого не знаю. Тобто чи правда, що українці **байдужі** до навколишнього середовища, до довкілля? Ні, це неправда. Насправді, **згідно з опитуванням** минулого року, 93% українців, тобто **більшість**, абсолютна більшість, вважають **охорону довкілля** важливим питанням.

І тому хоча у нас і не розвинена **інфраструктура** та технології для переробки сміття, наприклад, хоча українці не можуть купити собі «Теслу» чи іншу електромашину, і хоча у нас просто немає грошей, щоб бути екологічними, в Україні все-таки є певні екологічні тренди.

Тренд або тенденція — це щось популярне, ви знаєте ці слова, так? Наприклад, цього року в Україні такий великий екологічний тренд — це **відмова від пластикових пакетів і кульочків**. Знаєте, пластикові пакети, кульочки дуже популярні в Україні... поки що.

Зараз всі про це говорять, про те, що треба **відмовитись** від пластикових пакетів. Про це говорять у фейсбуці, в інстаграмі, також різні маленькі компанії **випускають багаторазові** сумки та **торбинки** для фруктів та овочів. Багаторазові — тобто ви можете їх використовувати багато разів. Багаторазові сумки та торбинки. Вони зараз дуже популярні.

Інший тренд — це не їсти м'яса або взагалі стати веганом. Тобто перестати їсти всі **продукти тваринного походження**. Як відомо, саме через те, що ми виготовляємо і їмо так багато м'яса, через всі ці ресурси, які йдуть на **тваринництво** і через гази, які виробляють корови, **забруднюється** навколишнє середовище.

Так-от, серед молодих людей в Україні зараз це популярний тренд — не їсти м'яса.

Інший тренд цього року — це відмова від пластикових **трубочок**. Пластикові трубочки — це такі **штуковини**, через які можна пити сік чи каву, будь-який напій, якщо ви не хочете **замастити** губи. Вони дуже популярні зараз в містах, але пластикові трубочки — це товари **одноразового** використання, тобто ми їх один раз використали — і **викинули**. А вони забруднюють довкілля і також вбивають тварин. Тварини їх їдять, і це **призводить** до смерті.

Отже, відмова від пластикових пакетів, трубочок, а також вегетаріанство, веганство — це популярні тренди, але, звичайно, це тільки тренди. Тобто це щось, що зараз популярне, а наступного року, може, вже не буде популярне,

безробіття — unemployment

байдужий — indifferent
згідно з — in accordance with
опитування — 1) questioning;
2) poll, survey
більшість — majority
охорона довкілля —
environment protection
інфраструктура —
infrastructure

відмова — refusal, denial,
пластиковий пакет —
plastic package, plastic bag
кульок (diminutive **кульочок**) =
пластиковий пакет
відмовитись — to refuse,
to deny
випускати = **виготовляти** =
виробляти — to produce
багаторазовий — reusable
торбинка
(diminutive from **торба**) — bag

продукти тваринного
походження — animal-based
products
тваринництво —
animal husbandry
забруднюватися —
to be to polluted

трубочка — straw
штуковина — thingie
замастити — to make dirty,
to stain
одноразовий — disposable

викинути — to throw out
призводити — to result,
to cause

буде інший тренд. Крім того, ці тренди популярні в Україні переважно у великих містах, наприклад, в Києві, а також серед молодих людей.

Так, коли ви на базарі хочете купити щось у бабусі, вона вам дає не один, а два кульочки. І ви просто не можете сказати їй «ні». Поки що ці тренди популярні саме серед молодих людей.

Але, якщо чесно, мене завжди **дивувало**, як українці самі не помічають інших екологічних традицій, які у нас є вже дуже давно. Це такі **звички**, про які ми навіть не **задумуємось**, тобто люди навіть не думають, що роблять щось екологічне, а насправді так і є.

Що я маю тут на увазі? Ну наприклад, традиція купувати молоко і м'ясо прямо в людей, тобто у фермерів, які живуть в тому самому місті чи в селі. Купувати прямо від них, а не в супермаркеті з **етикеткою**.

Ну наприклад, мої батьки. Вони знають жінку, у якої є корова. Ця корова дає смачне молоко. Отже, мої батьки **домовились**, що ця жінка буде приносити їм молоко один раз на тиждень, у вівторок, вранці. І це зовсім недорого! Це навіть дешевше, ніж в супермаркеті. Тому що жінці **вигідніше** мати постійного покупця, ніж продавати молоко на ринку. А **здавати** молоко для великих компаній дуже не вигідно.

Так само у моїх батьків є жінка, яка продає їм мед раз на кілька місяців. Є також жінка на **базарі**, у якої вони купляють м'ясо. Ця жінка живе в сусідньому селі, тобто дуже близько. А ще на роботі в моєї мами, у школі, деякі вчителі мають свої **города** і **садки**, вони **виросшують** різні фрукти, овочі. І коли в них їх багато, наприклад, в них дуже багато виростало моркви чи яблук, вони продають їх одне одному.

Ну що може бути екологічніше, так? По-перше, це місцеве, як кажуть, локальне **споживання** їжі. Це молоко, м'ясо, овочі — вони нікуди не їдуть, навіть не треба використовувати транспорт. По-друге, тут немає **посередника** — тобто великої компанії, яка забирає собі велику частину грошей. Не потрібен супермаркет і енергія для нього. Це геніально! На мою думку, це чудова традиція. І буде шкода, якщо вона зникне.

До речі, тут також є інша гарна традиція — купувати молоко і сметану в **банці**. Це **скляна** банка, а отже, її можна використовувати багато разів. Фактично коли моя мама іде на базар, вона завжди бере з собою чисту банку. Мама пробує сметану на базарі, вибирає сметану і купляє її в банці, а продавцю віддає чисту банку. Такий **обмін**. Навіть не потрібно вторинної переробки! Банки можна використовувати дуже багато разів.

Інша екологічна звичка українців — це одяг. І це, мабуть, все-таки **пов'язано** з тим, що багато українців не мають грошей, щоб купувати багато нового одягу. В Україні, особливо в таких маленьких містах, в селах, дуже популярні магазини секонд-хенду (тобто одягу, який вже раніше носили), а також є так звані «стоки».

Це магазини, де продають новий одяг, але дуже дешевий одяг, бо він, мабуть, вже не модний для інших людей. Зараз також є сайт, де можна

дивувати — to astonish, to surprise, to amaze
звичка — habit

задумуватися —
to fall to thinking

етикетка — label, docket

домовитись — to arrange, to make arrangements

вигідний — profitable
здавати — to hand over, to pass

базар — market, fair

город — kitchen garden, vegetable garden

садок — small garden
виросшуюти — to grow, to raise, to cultivate

споживання — consumption, use
посередник — mediator, intermediary, agent

банка — jar, pot
скляний — glass (adjective)

обмін — exchange, interchange

бути пов'язаним —
to be related, to go with

Конспект уроку №136

Екологічні тренди та екологічні традиції в Україні

купити секонд-хенд, я часто сама ним користуюсь, це дуже зручно, там можна знайти справді класні і дешеві речі. Цей сайт називається shafa.ua.

Ще одна екологічна звичка українців теж пов'язана з тим, що люди в Україні небагаті. Це традиція **пересуватися** на велосипеді або **пішки**. Річ у тім, що далеко не кожен українець має машину. До речі, першу машину українці купують досить пізно, якщо порівняти з іншими країнами, не раніше, як у 23-24-25 років.

А в малих містах і селах машина — це **розкіш**, тому дуже багато людей просто їздять на велосипеді. Це здорово і екологічно! У більших містах велосипедів менше, тому що там немає для цього інфраструктури.

Ну і ще одна традиція, яка є дуже екологічною — це мати свій город і садок. Багато українців вирощують овочі і фрукти, це не просто хобі, а це для того, щоб мати свої овочі та фрукти, щоб їсти смачні продукти і не купляти їх. Як я вже казала, іноді ми навіть продаємо одне одному, якщо, наприклад, маємо багато картоплі. Чи **обмінюємо** на щось інше.

Може здаватися, що українці якісь несучасні, ніби у нас **застарілі** традиції. Але мені здається, це, навпаки, стає трендово: мати власний город, їздити на велосипеді чи купувати молоко в скляній банці. Правда? Особисто я дуже ціную ці традиції, частково, мабуть, за те, що вони екологічні.

Взагалі це дуже цікава тема, тому якщо ви хочете поговорити про це більше чи сказати, що ви думаєте про це, напишіть, будь ласка, в коментарях на фейсбуці або на сторінці цього епізоду ukrainianlessons.com/episode136. Мені дуже цікаво почути вашу думку!

пересуватися — to move
пішки — on foot

розкіш — luxury

обмінювати — to change,
to exchange
застарілий — archaic,
out-of-date

Корисні фрази та ідіоми

Отже, почнімо з корисних виразів.

Отже, зараз всі говорять про «**зміну клімату**». Тобто з певних причин клімат, погода стають інакші, ніж, скажімо, сто років тому. Це називають «зміна клімату».

Переважно ця зміна пов'язана з таким явищем, як **глобальне потепління**. У всьому світі температура повітря піднімається, **зростає**. Це називається «глобальне потепління».

Чому розпочалося глобальне потепління? Багато науковців вважають, що це відбувається через людей. **Діяльність** людей спричиняє викид в атмосферу великої кількості **вуглекислого газу**, CO₂ — вуглекислий газ. Це ще називають «**вуглецевий слід**» — це **сукупність** усіх **парникових газів**, які люди **викидають** в атмосферу. Вуглецевий слід. Чому ми кажемо «парникові гази»? Тому що вони спричиняють «**парниковий ефект**».

зростати — 1) to grow,
to grow up; 2) to increase

діяльність — 1) activity, action;
2) activities, occupation, work
сукупність — totality,
aggregate, whole
парниковий газ —
greenhouse gas
викидати — to discharge

«Парниковий ефект» виникає тоді, коли сонячна енергія не може повернутися назад в космос, тому що її **затримують** оці гази в атмосфері. У результаті земля **нагрівається**, температура повітря зростає, і наша планета Земля стає теплішою.

І це тільки одна екологічна проблема.

Інша проблема — це забруднення, **забруднення навколишнього середовища**. **Навколишнє середовище** або **довкілля** — це все, що є навколо нас, що нас оточує. Навколишнє середовище або довкілля.

У нашому світі **дедалі** більше людей, а тому ми дедалі більше забруднюємо навколишнє середовище, а саме: воду, землю, повітря.

Велика проблема зараз — це занадто багато **сміття**, яке викидає людина. Особливо пластику. Деякі країни зараз намагаються зменшити кількість сміття через **сортування сміття**. Сміття сортують за різними категоріями (наприклад, **скло**, пластик, **консервні банки** і так далі). І далі певну частину цього сміття **переробляють**.

Переробка сміття або **вторинна переробка** — це коли сміття збирають в окремих групах і **дають йому нове життя**, тобто переробляють сміття на нові речі чи, наприклад, на енергію. Це вторинна переробка сміття.

Отже, тепер ви знаєте деякі терміни, які допоможуть вам **підтримувати розмову** про проблеми екології, українською мовою, так? Повторімо їх.

затримувати — to slow down, to delay

нагріватися — to become (to get) warm (hot)

дедалі — 1) farther, further; 2) more and more

сміття — litter, rubbish

сортування сміття — waste sorting

скло — glass

консервна банка — tin, can

переробляти — to remake

підтримувати розмову — to keep up a conversation

Цікавинка з граматики

Коли я говорила про те, як ми забруднюємо навколишнє середовище, я сказала:

«У світі дедалі більше людей, а тому ми дедалі більше забруднюємо навколишнє середовище»...

Оце слово «дедалі» — що воно означає?

Дедалі (одне слово) означає «більше і більше» англійською.

У світі дедалі більше людей.

Тобто у світі «більше і більше людей».

До речі, ви теж можете сказати «більше і більше» — це нормально, так іноді кажуть, але кращий варіант — «дедалі більше».

І ще інколи кажуть варіант, схожий на російський: «все більше» — це теж нормально, ви почуєте, як люди кажуть «все більше»: «У світі все більше

сполучник — conjunction

частина — particle

Конспект уроку №136

Екологічні тренди та екологічні традиції в Україні

людей», але все-таки «дедалі більше» — це кращий варіант.

Слово «дедалі» вживайте з прикметником чи прислівником у формі **вищого ступеня порівняння**.

Тобто:

- дедалі гарніша
- дедалі більший
- дедалі краще

З кожним епізодом ви дедалі краще знаєте українську мову, ви дедалі більше розумієте, правда?

Як завжди, таблиця на цю тему та вправи для практики є в конспекті уроку.

вищий ступінь порівняння —
comparative degree

Вищий ступінь порівняння прикметників та прислівників

Прикметник <i>Adjective</i>	Прислівник <i>Adverb</i>	Вищий ступінь порівняння <i>Comparative degree</i>	
<i>General rule:</i>		-ш-, -іш- (е)	
дешевий	дешевий	дешевший	дешевше
веселий	веселий	веселіший	веселіше
солодкий	солодкий	солодший	солодше
смачний	смачний	смачніший	смачніше
-к-, -ок-, -ек-			
тонкий	тінко	тінший	тінше
глибокий	глибоко	глибший	глибше
г, ж, з + -ш- = жч			
дорогий	дóрого	дорóжчий	дорóжче
низький	нізько	ніжчий	ніжче
близький	блізько	бліжчий	бліжче
важкий	ва́жко	ва́жчий	ва́жче
с + -ш- = щ			
високий	вісоко	віщий	віще
Особливі форми <i>Special forms</i>			
малий	мáло	ме́нший	ме́нше
великий	бага́то	бі́льший	бі́льше
добрий	до́бре	кра́щий	кра́ще
поганий	пога́но	гі́рший	гі́рше

Дедалі + вищий ступінь порівняння = MORE AND MORE

Ціни на продукти в Україні **дедалі вищі**.

Дитина росте і стає **дедалі важчою**.

Після кожного уроку я розумію **дедалі більше** слів.

З кожним днем я почуваю себе **дедалі краще**.

З кожним роком глобальне потепління стає **дедалі помітнішим**.

Боротися за довкілля стає **дедалі важче**.

Завершення

А на сьогодні все! Знову ж таки, сподіваюсь, що з кожним епізодом подкасту ви дедалі більше знаєте про Україну та українців та дедалі краще розумієте українську мову! Мені дуже приємно вчити вас і розповідати вам щось цікавеньке. А якщо б ви хотіли розповісти мені про свої успіхи у вивченні української мови, або запитати мене щось, я була б дуже рада отримати від вас голосове повідомлення. Просто запишіть себе на **диктофон**, він має бути у вас в телефоні, всього 1-2 хвилини, і надішліть мені на адресу anna@ukrainianlessons.com — моя електронна адреса.

І якщо ви ще цього не зробили, підписуйтесь на преміум, щоб отримувати конспекти уроків з повним текстом, таблицями і вправами. Більше про преміум дізнавайтесь на сторінці епізоду ukrainianlessons.com/episode136.

Бажаю вам гарного дня чи вечора! На все добре!

диктофон — voice recorder

Вправи

1

Заповніть пропуски в тексті:

багаторазові торбинки (о. в.)	сортувати сміття	споживання
вуглецевий слід (р. в.)	вуглекислий газ	
забруднюватися (теп. час)	довкілля	

1. Купуючи овочі чи фрукти, я не беру пакети, а користуюся _____.
2. Чим коротший шлях продуктів до твого дому, тим менший екологічний слід вони мають — під час їхнього транспортування здійснюється менше викидів в атмосферу, тобто повітря менше _____.
3. Бути zero waste досить складно, але кожен може, по-перше, мінімізувати _____, а по-друге, _____ : окремо збирати папір, скло, різні види пластику...
4. Протягом останнього століття середня температура на Землі, за оцінкою NASA, зросла від 0,6 до 0,9 °C. Причина зростання температури — _____.
5. Найшкідливішими для _____ є м'ясні та молочні продукти, точніше — їхнє виробництво.
6. Купівля місцевої їжі, як правило, призводить до зменшення _____.

2

Утворіть вищий ступінь порівняння від слів у дужках:

1. Дедалі _____ (**багато**) людей сортують сміття в Україні.
2. Ми намагаємося дедалі _____ (**часто**) купувати місцеві продукти та одяг, бо їхнє виробництво менше шкодить навколишньому середовищу.

Конспект уроку №136
Екологічні тренди та екологічні традиції в Україні

3. Люди дедалі _____ (**мало**) читають паперові книжки.
4. У місті стає дедалі _____ (**важко**) дихати через забруднене повітря.
5. Через глобальне потепління океани стають дедалі _____ (**теплыми**).
6. Забруднення повітря та зміна клімату стають дедалі _____
(**серйозними**) проблемами людства.

3

Перекладіть українською мовою:

1. Scientists have studied global warming for over 100 years.

2. Environmental pollution and climate change are two major global problems of humankind.

3. Children should learn about waste sorting in the kindergarten.

4. Recycling is the process of converting waste into new things. More and more of today's products are being manufactured with recycled waste.

5. Do you have ideas on how to reuse this old furniture?

6. More and more people from all over the world are listening to the Ukrainian Lessons Podcast!

Key Phrases 4-136

змiна клiмату	climate change
глобальне потепління	global warming
вуглекислий газ	carbon dioxide
вуглецевий слід	carbon footprint
парниковий ефект	greenhouse effect
навколишнє середовище = довкілля	environment
забруднення навколишнього середовища	environmental pollution
сортування сміття	waste sorting
переробка сміття = вторинна переробка	recycling
дати друге життя	to reuse, to “give a second life”

Відповіді на вправи

1

1. багаторазовими торбинками
2. забруднюється
3. споживання, сортувати сміття
4. вуглекислий газ
5. довкілля
6. вуглецевого сліду

2

1. більше
2. частіше
3. менше
4. важче
5. теплішими
6. серйознішими

3

1. Вчені вивчали глобальне потепління понад (більше ніж) 100 років.
2. Забруднення навколишнього середовища (довкілля) та зміна клімату — дві основні глобальні проблеми людства.
3. Діти повинні (мають) дізнаватися про сортування сміття (відходів) у дитячому садку.
4. Переробка — це процес перетворення відходів (сміття) на нові речі. Все більше і більше (дедалі більше) сучасних продуктів виробляють (виготовляють) з перероблених відходів.
5. У тебе є / Ти маєш (У вас є / Ви маєте) ідеї, як дати друге життя цим старим меблям?
6. Дедалі більше (все більше, більше і більше) людей з цілого світу слухають подкаст «Уроки української»!

